

З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ІНСТИТУТУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Іванна БОДНАР

Львівський державний інститут фізичної культури

Аналізується досвід викладання дисципліни “теорія і методика фізичного виховання у спеціальних медичних групах” у Львівському державному інституті фізичної культури. Подається зміст лекційного курсу.

В сучасних умовах кількість дітей шкільного віку з відхиленнями в стані здоров'я поступово зростає. Фізичне виховання одностайно визнано фахівцями одним із ефективних і економічно вигідних засобів оздоровлення дитячого населення. Проте засоби фізичного виховання забезпечать оздоровчий ефект лише при вмілому їх застосуванні. Це вимагає підготовки фахівців, здатних фахово проводити заняття з дітьми підготовчої і спеціальної медичних груп. Оскільки ослабленому організму легко завдати шкоду.

У вищих навчальних закладах нагромаджено значний досвід проведення занять з фізичного виховання зі студентами спеціальної медичної групи. Проте чимало студентів виявляються неготовими займатися на заняттях з фізичного виховання під час навчання у вищому навчальному закладі. Велика частина (40%) з них зазначають, що були позбавленими можливості брати участь в уроках з фізичної культури під час навчання у загальноосвітніх школах [1]. Медики, здебільшого, звільняють від занять з фізичної культури учнів навіть з невеликими відхиленнями в стані здоров'я. Вчителі фізичної культури, перестраховуючись, щоб не завдати шкоди організму дитини, котра має відхилення в стані здоров'я не залучають її до виконання навіть посильних завдань. Проте відповідальності за те, що дитина не отримала необхідного для повноцінного розвитку фізичного навантаження, не несе ніхто.

У програмі з фізичної культури “Основи здоров'я і фізична культура” (2001) [2] зазначається, що заняття з дітьми спеціальної медичної групи повинен проводити спеціально підготований вчитель. Проте до недавнього часу таких фахівців не готував жоден вищий навчальний заклад. У

Львівському державному інституті в 2000 році було запроваджено курс теорії і методики фізичного виховання у спеціальній медичній групі. Спочатку курс було розроблено для слухачів курсів підвищення кваліфікації, згодом – адаптовано для магістрантів факультету фізичного виховання. Тепер названий курс передбачено навчальним планом для студентів 4 року навчання двох факультетів – факультету фізичного виховання і факультету фізичної реабілітації та оздоровчої фізичної культури. Відповідний запис у додатку до диплому дає юридичне право випускникові проводити заняття з дітьми спеціальної медичної групи у загальноосвітніх навчальних закладах. Знання, які отримують студенти факультету фізичної реабілітації під час вивчення дисципліни “теорія і методика фізичного виховання в спеціальних медичних групах”, під час вивчення інших спеціальних дисциплін доповнюються “основами медичних знань”. Таким чином, забезпечується повноцінне поєднання педагогічних і медичних знань, необхідних для майбутнього вчителя, який проводитиме уроки фізичної культури з дітьми спеціальної медичної групи.

З 2004 року викладання дисципліни ТiМФВ у спеціальних медичних групах проводиться за модульно-рейтинговою системою. Курс розрахований на 54 години й передбачає самостійне ознайомлення зі спеціальною літературою, виконання трьох самостійних письмових робіт, підготовку реферату, участь в предметній олімпіаді. Під час педагогічної практики студенти вивчають стан соматичного здоров'я, рівень фізичної підготовленості учнів спеціальної медичної групи, відповідно до рекомендацій, розроблених кафедрою теорії і методики фізичного виховання.

Навчальною програмою передбачене викладання кількох тем. Їх назву і зміст подано нижче.

1. Стан і перспективи фізичного виховання учнів, які за станом здоров'я належать до СМГ. Під час викладання дисципліни “теорія і методика фізичного виховання в спеціальних медичних групах” розкривається значення фізичного виховання для ослабленого організму. Аналізуються сучасні проблеми фізичного виховання дітей спеціальної медичної групи. Обговорюється стан здоров'я дитячого населення України. Висвітлюється ставлення учнів з послабленим здоров'ям, їхніх батьків, лікарів до фізичного виховання.

2. Завдання, принципи, функції, організаційні аспекти фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Викладаються можливі варіанти організації процесу фізичного виховання учнів з послабленим здоров'ям у загальноосвітніх закладах. Висвітлюються критерії поділу учнів

на групи здоров'я, на медичні групи і підгрупи для занять з фізичної культури.

3. Організаційно-методичні особливості фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Подається характеристика засобів, методів фізичного виховання, розкриваються гігієнічні вимоги до організації добового режиму дітей спеціальної медичної групи.

4. Урок фізичної культури (організаційні і методичні особливості). Описуються вимоги до уроку фізичної культури. Розкривається схема побудови і методики уроку. Обговорюється доцільна моторна щільність та інтенсивність фізичних навантажень. Поглиблюються знання з методики розвитку фізичних якостей школярів з відхиленнями в стані здоров'я.

5. Особливості методики позанавчальних занять учнів спеціальної медичної групи. Викладаються особливості методики і організації фізичного виховання школярів спеціальної медичної групи в режимі дня, на самостійних заняттях (індивідуальних і групових), масових оздоровчих, під час виконання домашніх завдань з фізичної культури.

6. Особливості методики фізичного виховання учнів з вадами серця, судинною недостатністю, захворюваннями органів дихання. Поглиблюються знання студентів про суть захворювань серцево-судинної і дихальної систем. Розглядаються положення методики використання засобів на різних етапах фізичного виховання.

7. Особливості методики фізичного виховання учнів з неврозами, захворюваннями органів травлення. Аналізуються відмінності методики фізичного виховання дітей з неврозами і захворюваннями органів травлення.

8. Особливості методики фізичного виховання учнів з вадами постави, вадами зору. Подається характеристика патологічних змін хребта і зорового аналізатора у дітей. Розглядаються методичні підходи корекції постави і зору засобами фізичного виховання.

9. Планування і контроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи. Подається характеристика документації планування навчально-виховного процесу з фізичної культури для учнів спеціальної медичної групи в загальноосвітніх школах. Аналізується зміст програми з фізичного виховання для учнів спеціальної медичної групи. Обговорюються відмінності програмного матеріалу для учнів спеціальної медичної групи. Розкриваються особливості обліку успішності учнів спеціальної медичної групи з фізичної культури. Висвітлюється технологія лікарсько-педагогічних спостережень на уроках фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи.

Таким чином, у процесі оволодіння студентами теорією і методикою фізичного виховання дітей спеціальної медичної групи поглиблюються знання усіх розділів дисципліни “теорія і методика фізичного виховання”.

Література

1. *Нигреева И. Физическая активность как способ адаптации студентов специальной медицинской группы к условиям обучения в ВУЗе // Олимпийский спорт и спорт для всех: V Междунар. науч. Конгресс. – Киев, 1999. - с.367.*
2. *Основи здоров'я і фізична культура: програма для учнів загальноосвітніх навчальних закладів 1-11 класи, Київ, Початкова школа, 2001. – 111 с.*

ХАРАКТЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

(за результатами історико-методологічного аналізу
програмного забезпечення навчальної дисципліни
“Фізичне виховання” у вищій школі України)

Оксана ВАЦЕБА¹, Сергій КОЗІБРОЦЬКИЙ²

¹Львівський державний інститут фізичної культури

²Луцький державний технічний університет

подається історико-методологічний аналіз закономірностей формування навчальних програм з фізичного виховання для студентів вищих навчальних закладів. Аналізується зміст програм 1924-2003 років. Зазначається про необхідність побудови програмних основ на демократичних засадах., включення до практичного розділу програм матеріалу з професійно-прикладної фізичної підготовки.

За останні роки в Україні відбулося чимало якісних змін в ділянці розвитку правових, науково-теоретичних, програмно-нормативних, програмно-оціночних основ української системи фізичного виховання. Вперше в українській історії у грудні 1993 року прийнято Закон України “Про фізичну культуру і спорт”, згодом – цілу низку важливих норматив-